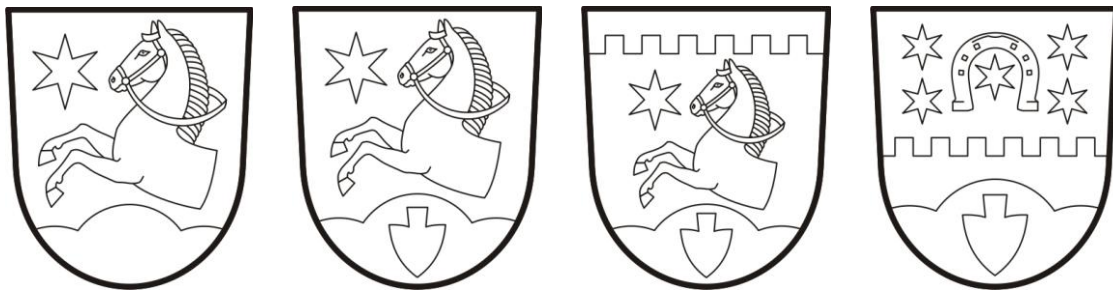

Návrh
znaku a vlajky

pro obec

ZAHOŘANY

autor:
Mgr. Jan Tejkal
Jan.Tejkal@seznam.cz
<http://heraldika.webnode.cz/>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v paragrafu § 34a stanoví, že:

(1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.

(2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.

(3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat obecní symboly uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení symbolů obce projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení obecních symbolů vede Podvýbor pro heraldiku, který současně publikuje informace o nových obecních symbolech České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů): <http://rekos.psp.cz/>

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

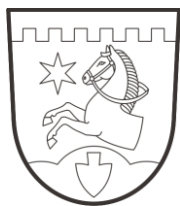
Samosprávnou obec Zahořany dnes tvoří 6 místních částí: Bořice, Hříchovice, Oprechtice, Sedlice, Stanětice a Zahořany.

Archivní průzkum nepotvrdil užívání historické obecní pečeti s obrazovým obsahem u žádné z uvedených místních částí obce. Archivní fondy Národního archivu v Praze z 19.století, u nichž lze očekávat případné užití vesnických pečeti, totiž dokládají pouze otisky pečeti a razítek jednotlivých panství, k nimž dnešní místní části obce v době před konstitucí obecního zřízení patřily.

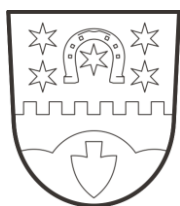
Otiskem v Eichlerově topografické sbírce v Archivu Národního muzea je doložena pouze farní pečeť místní částí Stanětice. Z otisku je patrné, že se jednalo o kruhovou pečeť s obrazem patronky dříve farního stanětického kostela ze 2.poloviny 14.století, sv.Kunhuty s liliovým žezlem a (nejpíše) modelem kostela.

Obraz stanětické farní pečeti je v návrhu znaku obce reflektován prostřednictvím figury čelně stojící radlice jakožto typického atributu Svaté Kunhuty (když liliové žezlo je zaměnitelným atributem a model kostela zase složitou figurou), přičemž figura radlice současně vykresluje historicky zemědělský charakter vesnic.

Návrh znaku obce však v intencích zásad heraldické tvorby logicky vychází především ze dvou erbů rodin, které se dle Zahořan psávaly: Z erbu Jindřicha a Jana Kytlice ze Zahořan pochází polovina stříbrného koně v modrém znakovém štítě, když heraldická literatura (Sedláček) uvádí tuto rodinu ze Zahořan jako větev rodu Rozvodovských z Něšova, zatímco z erbu Zahořanských z Oráčova je převzat figurální motiv cimbuřového dělení štítu, přičemž počet 6 stínek je volen tak, aby vystihoval počet 6 integrovaných vsí dnešní obce a cimbuří vhodně odkazuje také na někdejší zahořanskou tvrz.

Figura koně, resp. poloviny koně je přítomna ve variantách 1-3, zatímco ve variantě 4 je tato figura zestručněna do podoby odvozené figury podkovy. Figurální motiv dělení cimbuřím je pak uplatněn ve variantách 3 a 4.

Kromě uvedených tří motivů obsahuje návrh znaku rovněž tzv. mluvící znamení v podobě trojvrší odkazujícího na název obce a figuru šestihroté hvězdy, jež počtem 6 hrotů vystihuje počet 6 místních částí obce.

Hvězda je přítomna v počtu 1 nebo 5 a symbolizuje zasvěcení kaplí v jednotlivých místních částech: Bořice - sv.Jan Nepomucký, Hříchovice – P.Marie Pomocnice křesťanů, Oprechtice - Nanebevzetí P.Marie, Zahořany - Nanebevzetí P.Marie.

Na kapli sv.Václava v místní části Sedlice odkazují figury koně nebo podkovy, na kostel v místní částí Stanětice pak výše uvedená figura radlice jako atribut sv.Kunhuty.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V modrém štítě nad zlatým trojvrším stříbrná polovina koně ve skoku se zlatým uzděním provázená vpravo stříbrnou hvězdou.“

Varianta 2:

„V modrém štítě nad zeleným trojvrším s čelně postavenou stříbrnou radlicí stříbrná polovina koně ve skoku se zlatým uzděním provázená vpravo stříbrnou hvězdou.“

Varianta 3:

„V modrém štítě pod stříbrnou zvýšenou cimbuřovou hlavou a nad zlatým trojvrším s čelně postavenou modrou radlicí stříbrná polovina koně ve skoku se zlatým uzděním provázená vpravo stříbrnou hvězdou.“

Varianta 4:

„Modro-stříbrně cimbuřově dělený štít. Nahoře hvězda v podkově provázené po stranách po dvou hvězdách nad sebou, vše stříbrné. Dole čelně postavená stříbrná radlice v zeleném trojvrší.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Zahořany se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

-Varianty 1 a 2 = proporčně upravené opakování znaku s modifikací znakové figury trojvrší do podoby dolního horizontálního pruhu se třemi oblouky.

-Varianta 3 = kombinace doslovného opakování znakových figur koně a hvězdy s geometrizací ostatních prvků znaku do podoby vertikálních pruhů odpovídající barevnosti.

-Varianta 4 = opakování všech znakových figur v kompozičně modifikované podobě.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 9:1, modrý a žlutý se třemi oblouky sahajícími do čtyř pětín šířky listu. V modrém pruhu bílá polovina koně ve skoku se žlutým uzděním provázená vedle hlavy bílou šesticí pou hvězdou. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 4:1, modrý a zelený se třemi oblouky sahajícími do sedmi desetin šířky listu. V modrém pruhu bílá polovina koně ve skoku se žlutým uzděním provázená vedle hlavy bílou šesticí pou hvězdou. V zeleném pruhu čelně postavená bílá radlice. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří pět svislých pruhů, modrý, bílý, modrý, žlutý a modrý, v poměru 1:1:6:1:1. V prostředním pruhu bílá polovina koně ve skoku se žlutým uzděním provázená vedle hlavy bílou šesticí pou hvězdou. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 23:9:8, modrý, bílý a zelený. V modrém pruhu vedle sebe pět bílých šesticí pou hvězd, prostřední obtočená bílou podkovou. Bílý pruh zubatý šesti čtvercovými zuby a sedmi stejně širokými mezerami. V zeleném pruhu se třemi oblouky sahajícími do sedmi desetin šířky listu čelně postavená bílá radlice. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření k návrhu znaku a vlajky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující:

„Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.

Vzhledem k absenci historických pečeti u všech šesti současných místních částí vybral autor jako dominantní heraldické figury převzaté z erbů feudálních držitelů obce, které doplnil o symbolické odkazy na zasvěcení místních sakrálních objektů, případně o atributy světců převzaté ze starých farních pečeti.

Osobně doporučuji k přijetí některou z jednodušších variant, tj. č. 1 nebo 2.“

Osobní pohled autora upřednostňuje variantu 3, která figurálně odkazuje na oba erby rodin píšících se dle Zahořan a skutečnost integrace 6 místních částí obce podtrhuje počtem 6 hrotů hvězdy a 6 stínek cimbuří.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny.

Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

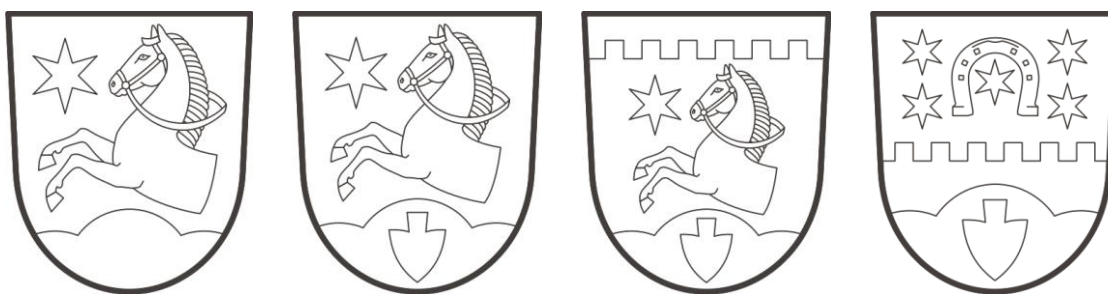
Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur.

Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

V heraldice je základní hvězdou hvězda šestihrotá, a proto se tato hvězda hlásí prostě jako „hvězda“, tj. bez uvedení počtu hrotů.

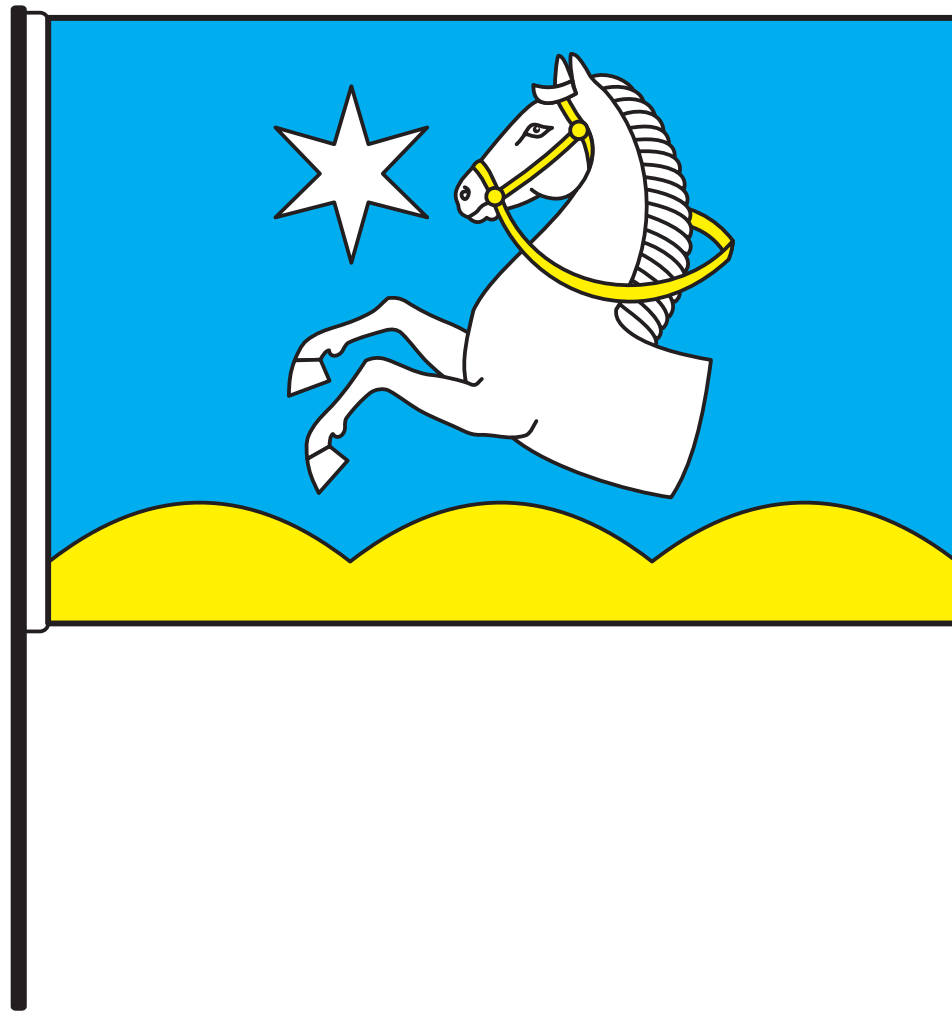
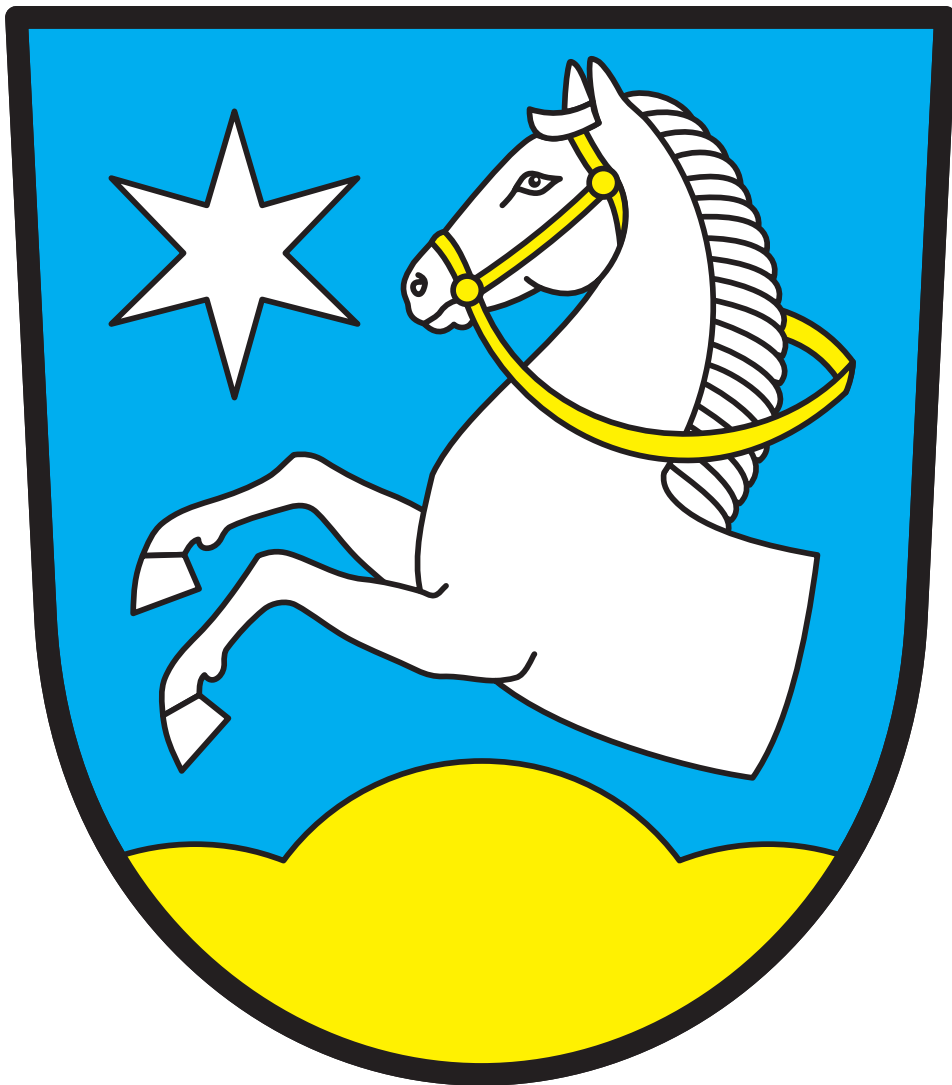
Ve vexilologii je základní hvězdou hvězda pětícípá, a tak je v popisu vlajek explicitně uvedeno „šesticípá hvězda“.

dne 1.2.2018, Mgr. Jan Tejkal

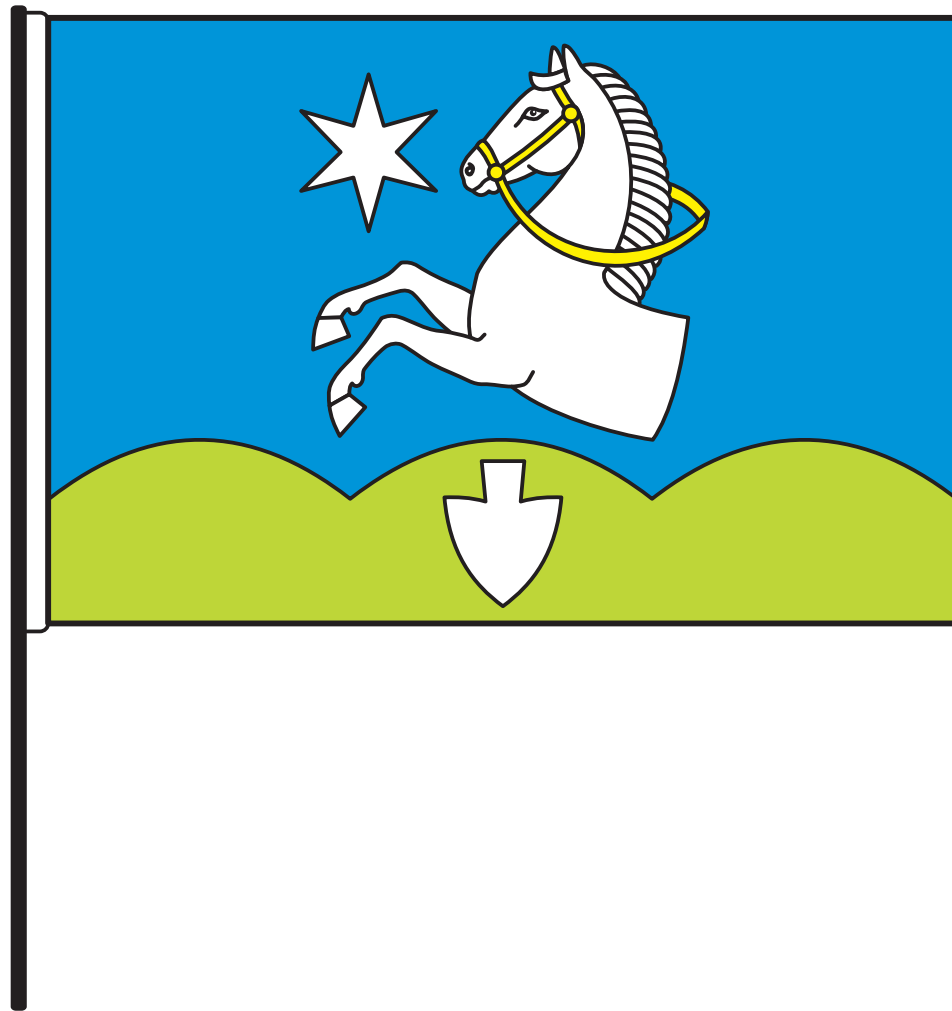
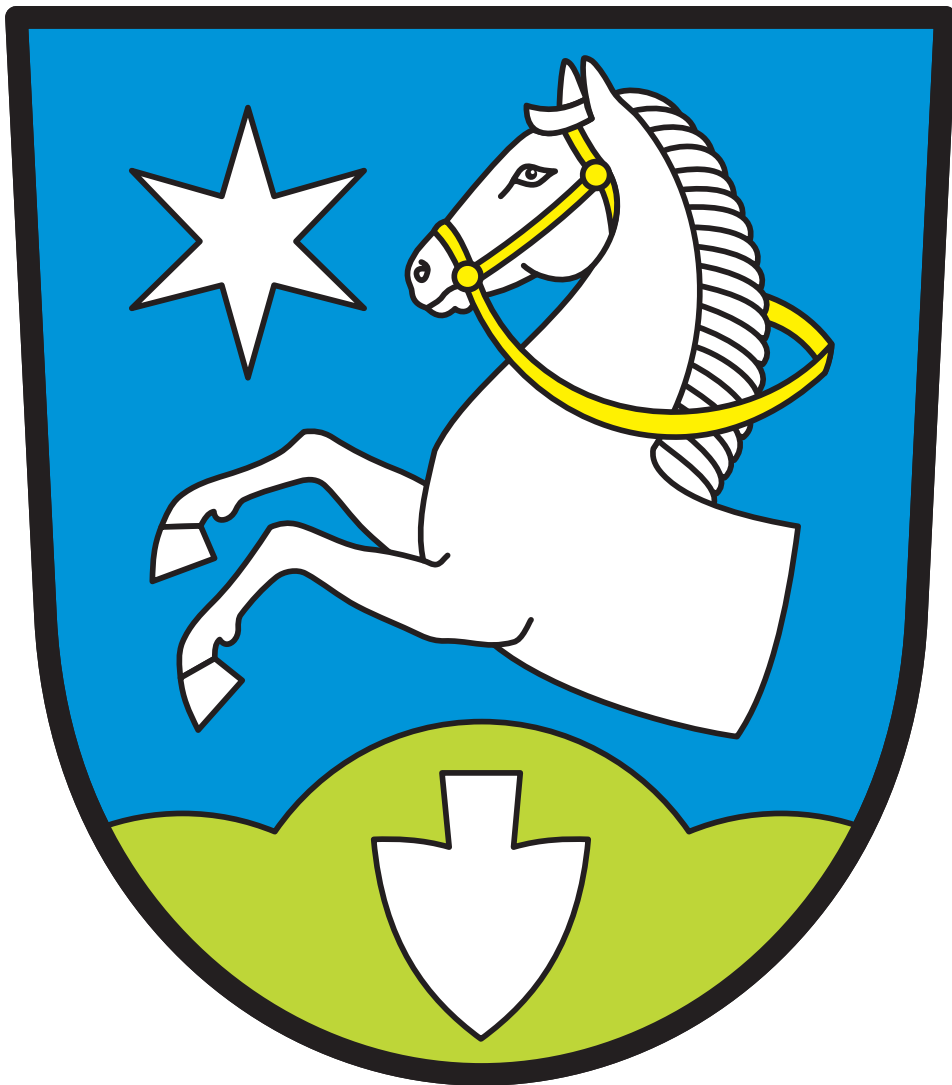
Přílohy:

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce*
- 2. Reprodukce textových a obrazových podkladů*
- 3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky*

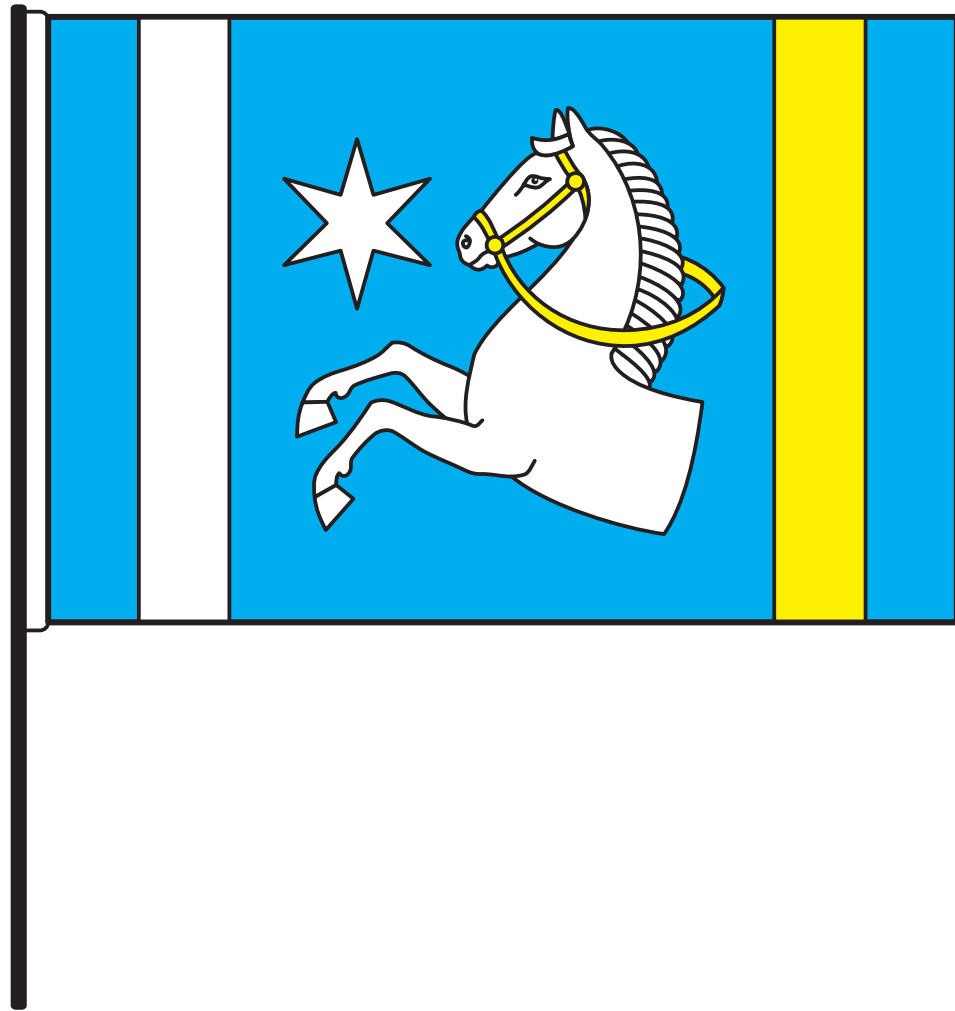
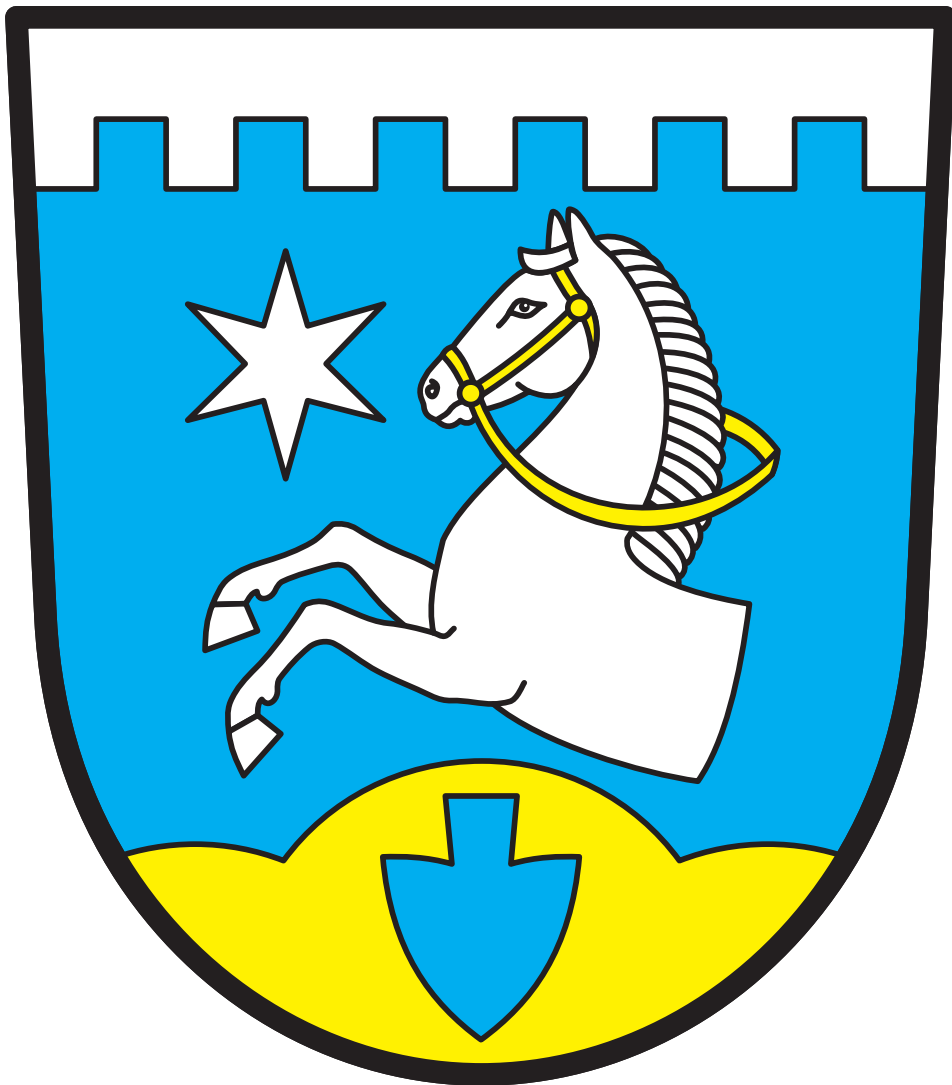
OBEC ZAHOŘANY

varianta 1

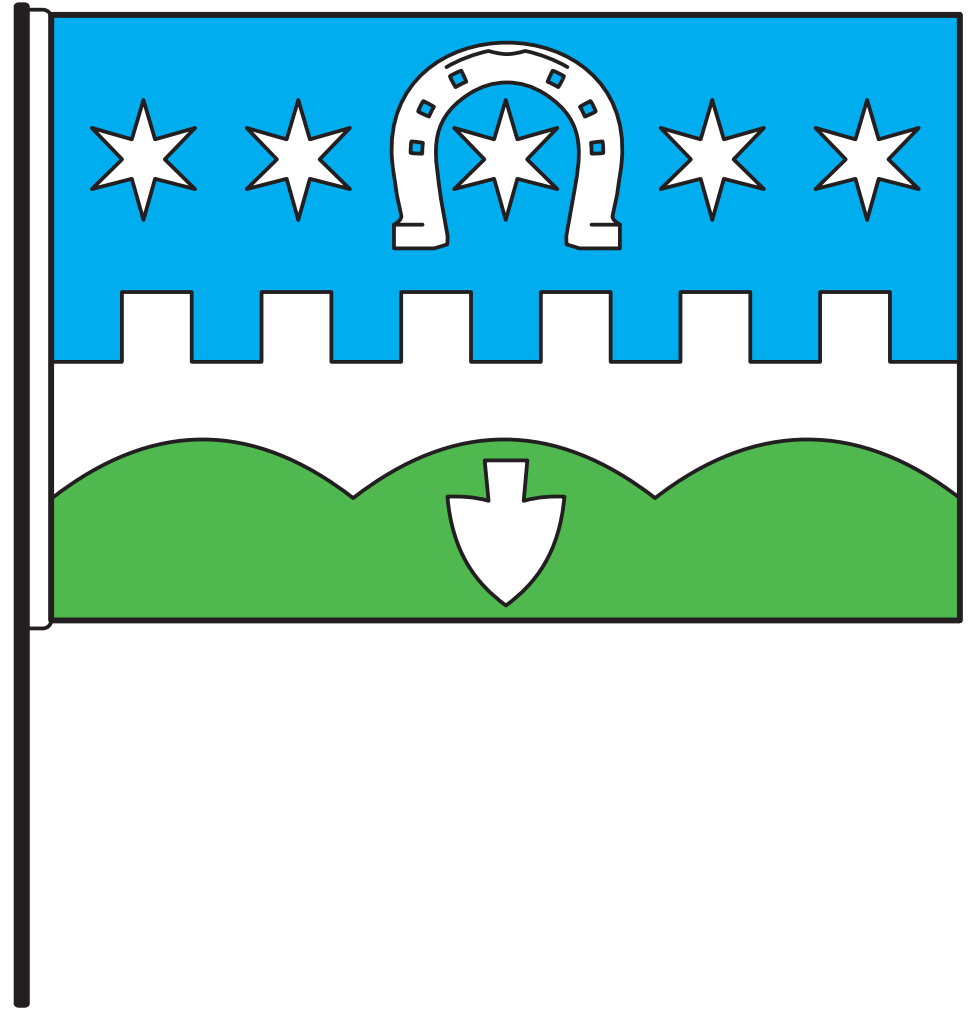
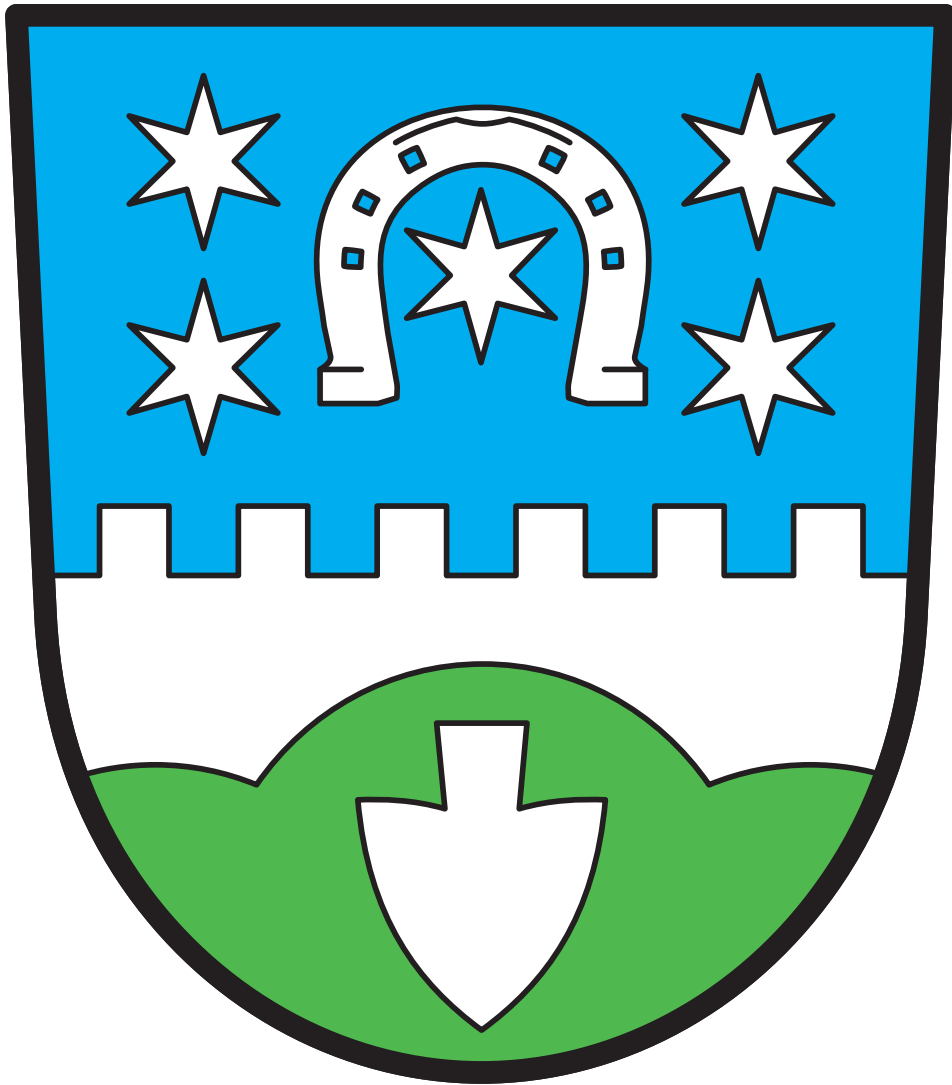
OBEC ZAHOŘANY

varianta 2

OBEC ZAHOŘANY

varianta 3

OBEC ZAHOŘANY

varianta 4